

Protokół porozumienia zawartego przez Komisję Rządową i Międzyzakładowy Komitet Strajkowy w Stoczni Gdańskiej im. Lenina, 31 sierpnia 1980 r.

1. Działalność związków zawodowych w PRL nie spełniła nadziei i oczekiwań pracowników. Uznaje się za celowe powołanie nowych, samorządnych związków zawodowych, które byłyby autentycznym reprezentantem klasy pracującej. Nie kwestionuje się prawa nikogo do pozostania w dotychczasowych związkach, a w przyszłości widzieć można możliwość nawiązania współpracy między związkami.

[...]

5. Nowe związki zawodowe winny mieć realną możliwość publicznego opiniowania kluczowych decyzji determinujących warunki życia ludzi pracy: zasad podziału dochodu narodowego na konsumpcję i akumulację¹, podziału funduszu konsumpcji społecznej na różne cele (zdrowie, oświatę, kulturę), podstawowych zasad wynagradzania i kierunków polityki płac, a szczególnie zasady automatycznej korektury² płac w warunkach inflacji, wieloletnich planów gospodarczych, kierunków inwestycji oraz zmiany cen. [...]

W sprawie punktu drugiego, który brzmi: „Zagwarantowanie prawa do strajku oraz bezpieczeństwa strajkującym i osobom wspomagającym” ustalono: Prawo do strajku będzie zagwarantowane w przygotowywanej ustawie o związkach zawodowych. [...]

W sprawie punktu trzeciego, który brzmi: „Przestrzegać zagwarantowanej w Konstytucji PRL wolności słowa, druku i publikacji, a tym samym nie represjonować niezależnych wydawnictw oraz udostępnić środki masowego przekazu dla przedstawicieli wszystkich wyznań” ustalono:

1. Rząd wniesie do Sejmu w terminie trzech miesięcy projekt ustawy o kontroli prasy, publikacji i widowisk, oparty na następujących zasadach: Cenzura powinna chronić interesy państwa. Oznacza to ochronę tajemnicy państwowej oraz gospodarczej, której zakres określą bliżej przepisy prawa, spraw bezpieczeństwa państwa i jego ważnych interesów międzynarodowych, ochronę uczuć religijnych, a jednocześnie uczuć osób niewierzących, jak i uniemożliwienie rozpowszechniania treści szkodliwych obyczajowo. [...]

Międzyzakładowy Komitet Strajkowy zobowiązuje się do zakończenia strajku z dniem 31 sierpnia 1980 roku o godz. 17.00.

¹ akumulacja – tu: przeznaczenie części dochodu narodowego na inwestycje i zwiększenie zasobu środków obrotowych oraz rezerw

² korektura płac – tu: wyrównanie wysokości płac

*Porozumienia społeczne 1980–1981, wybór i oprac. J. Gmitruk, J. Sałkowski,
Warszawa: Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, 2005, s. 15–18, 27.*

Praca z tekstem

- 1.** Podaj główne ustalenia porozumień sierpniowych.
- 2.** Wyjaśnij, dlaczego w protokole porozumienia znalazła się zapowiedź powołania nowych związków zawodowych.
- 3.** Rozstrzygnij, czy w protokole porozumienia znalazła się zapowiedź likwidacji cenzury. Uzasadnij wypowiedź.